

postmottak@kld.dep.no

Elverum, den 22.09.19

Klage på vedtak om lisensfelling av ulv innenfor ulvesonen i 2020

Glommen Mjøsen Skog SA er den største aktøren i det norske markedet for kjøp av tømmer, salg av skogtjenester og skogbruksplaner. Vi har 7200 andelseiere fra Hedmark, Oppland, Østfold og østre deler av Akershus. En stor andel av våre andelseiere har sine eiendommer og sitt bosted innenfor ulvesona.

Innledning og sammendrag.

Glommen Mjøsen Skog vil med dette klage på vedtak i Rovviltnemndene i region 4 og 5 der de den 6. september vedtok en kvote for lisensfelling av ulv innenfor ulvesonen for 2020 på 2 helnorske og 1 grenseflokk. Vi mener at uttaket er satt for lavt og vi mener at uttak av grenseflokker som et minimum må heves til 2.

Rovviltnemndenes oppdrag er å finne et uttak i år som gjør at man er innenfor bestandsmålet neste år. Dette er åpenbart en krevende oppgave, men vi observerer at vi flere år på rad har ligget godt over maksimalnivået som er satt for bestanden. Veksten i bestanden har vært stor og innavl og ulovlig jakt, som sekretariatet legger mye fokus på, kan enten ikke dokumenteres å være et problem (ulovlig jakt) eller ser absolutt ikke ut til å hemme bestanden vekstkraft (innavl).

Bakgrunn.

Sekretariatet for rovviltnemndene innstilte på at det skulle åpnes for jakt på kun 1 flokk, Letjennareviret. Begrunnelsen for dette er en sannsynlighetsvurdering av hvor mange flokker som vil yngle i 2020 og hvorvidt bestandsmålet vil bli oppfylt. Det er lagt betydelig vekt på usikkerhet knyttet til innavl og ulovlig jakt. Sekretariatet har kun gjort en vurdering av det rettslige grunnlaget for felling innenfor dette éne reviret.

Rovviltnemndene vedtok uttak av tre flokker, Mangen og Letjenna som er helnorske, og Rømskog som regnes som et grenserevir.

1) Det vedtatte uttaket er satt for lavt

Glommen Mjøsen Skog mener at det minimum må felles to helnorske flokker og to grenseflokker dersom det skal være mulig å komme ned innenfor bestandsmålet for neste ynglesesong. Dersom man tar utgangspunkt i antall registrerte flokker sist registrerings-sesong og ser bort i fra en eventuell vekst i bestanden, vil dette gi en netto bestand etter jakt på 5,5 familiegrupper. En slik forutsetning synes svært konservativ i lys av den veksten vi ha sett i den norske bestanden de siste årene. Med dette uttaket og disse forutsetningene vil vi ligge helt i den øvre delen av det vedtatte intervallmålet

på 4-6 flokker. Risikoen er langt større for at vi igjen er på et bestandsnivå langt over intervallet det skal ligge i neste år enn at man skal komme nedover mot nedre del av intervallet. Glommen Mjøsen Skog er av den oppfatning at når bestandsmålet er gitt som et intervall, så betyr ikke det at man skal ligge helt opp mot eller over øvre grense hele tiden.

Sekretariatet for rovviltnevdene har imidlertid i sin innstilling lagt til grunn at bestanden bør forvaltes i den øvre delen av bestandsmålet på 4-6 årlige ynglinger, og rovviltnevdene har også lagt dette til grunn for sitt vedtak. Vi er ikke enige i dette.

Strategien begrunnes dels med at det er høy grad av innavl i den skandinaviske ulvebestanden. Til tross for den høye innavlsgraden har imidlertid særlig den norske delen av bestanden vist en svært god vekstevne over en lengre tidsperiode. Skandulv har på oppdrag for det Norske Miljødirektoratet og det svenske Naturvårdsverket utarbeidet rapporten «Berekingar av beskatting av den Skandinaviske vargpopulationen 2020». Rapporten er bestilt for å være en del av beslutningsgrunnlaget for fastsetting av lisensfellingskvoter i de to landene. For den norske delen av bestanden er bruttotilveksten (den potensielle veksten før eventuelt jaktuttak) beregnet til i underkant av 40% pr år i gjennomsnitt de siste 5 åra.

Selv om den høye innavlsgraden medfører en del fysiologiske utfordringer for enkelte individer, har det åpenbart ikke hatt noen dramatisk negativ innvirkning på den norske delpopulasjonens vekstkraft. Vår konklusjon er at det er en urimelig og udokumentert påstand man legger vekt på når man legger til grunn at den høye innavlsgraden øker risikoen for ikke å oppfylle bestandsmålet neste år.

Sekretariatene bruker også forekomst av ulovlig jakt som begrunnelse for å legge seg i øvre del av målintervallet, og viser til forskning gjennomført av Skandulv. Forskingen det refereres til er basert på data fra perioden 1998-2009 og er foreldet. Siden 2010 er ulovlig jakt dokumentert som dødsårsak for 2 individer av ulv i Norge. At sekretariatet allikevel fortsetter å bruke udokumenterte påstander om ulovlig jakt som begrunnelse for å legge forvaltningen opp mot øvre intervallgrense fremstår på grensen til useriøst. I tillegg er det svært skadelig når forvaltningen på så tynt grunnlag mistenkeliggjør alt og alle innenfor ulvesona.

Sekretariatet peker på at det har vært en viss avgang av alfadyr i enkelte av revirene. Men etter endt registreringssesong var det fortsatt 6 helnorske revir og 8 grenserevir med intakte par. Hvordan sekretariatet da kan regne seg frem til at det kun er forsvarlig med uttak av én flokk for å komme innenfor bestandsmålet neste sesong er uforståelig. Vi vil mene at risikoen for at flere av disse pardannelsene yngler neste år, er stor. Det underbygges også av den veksten vi har sett i bestanden de siste årene.

Glommen Mjøsen Skog mener at nettopp den høye potensielle vekstraten i den norske delen av bestanden tilsier at man må sikte seg inn mot den midtre til nedre delen av målintervallet. I Skandulv-rapporten «Berekingar av beskatting av den Skandinaviske vargpopulationen 2019» (fjorårets rapport) ble det beregnet at et uttak på ca 35 individer i Norge i 2018/2019 ville gi nullvekst i den norske delen av bestanden. Ifølge Skandulvs offisielle rapport fra bestandsovervåkingen ble det reelle uttaket i sum på 25 individer. Det innebærer at vi ut ifra beregningene har hatt en vekst i den norske delen av bestanden foregående år, selv om antall individer som er dokumentert har gått noe ned. Erfaringen fra de siste åra, samt veksttaket i bestanden på norsk side, tilsier at det vil bli registrert nye ynglinger fra våren 2018 i revir som ikke ynglet i 2017. Det er allerede nå påvist yngling i et helt nytt revir i Elverum kommune

Lisensfellingsperioden innenfor ulvesonen er dessuten kort, og det er svært krevende å organisere og gjennomføre jakta. Det er ikke gitt at man lykkes med å felle de flokkene som det åpnes for felling av.

For å ha en høyest mulig sannsynlighet for å nå målet om 4-6 ynglinger for neste ynglesesong mener vi derfor at KLD må vedta en kvote på minimum 2 helnorske ynglende flokker og to ynglende grenseflokker. Dersom rovviltnemdenes vedtak opprettholdes er det stor sannsynlighet for at man på nytt vil ligge over bestandsmålet etter endt lisensjakt i 2018

2) Det må åpnes for lisensfelling av flere grenserevir.

Det vedtatte bestandsmålet innebærer at tre av 4-6 ynglende flokker i Norge skal være helnorske. Felling av grenserevir er nødvendig for å opprettholde tre helnorske ynglende flokker og samtidig bringe bestanden ned og innenfor det vedtatte bestandsmålet. Vi hadde seks ynglende grenseflokker sist registreringssesong.

Glommen Mjøsen Skog ser det som positivt at rovviltnemdene nå for første gang har åpnet for felling av et grenserevir, og at det er tatt kontakt med svenske myndigheter om dette, slik regelverket forutsetter. For å kunne nå bestandsmålet må det imidlertid felles flere grenserevir, og Klima- og miljødepartementet må i framtiden i god tid før klagen skal avgjøres starte en dialog med svenske myndigheter om dette.

Norske myndigheter må være tydelige på at så lenge det ikke er inngått noen forpliktende avtale med Sverige om forvaltning av grenseflokker, må forvaltningen av grenserevirene skje i henhold til norsk lovverk og føringer gitt av det norske Stortinget. At svenske myndigheter går imot lisensfelling av Rømskogreviret kan ikke tillegges avgjørende vekt.

Rømskogreviret har i all hovedsak sitt leveområde på norsk side av riksgrensen, og ble i løpet av forrige registreringssesong ikke registrert i Sverige. Dette taler også for at svenske myndigheters syn bør tillegges liten vekt.

3) Det må åpnes for lisensfelling av enkeltindivider i deler av ulvesonen der det ikke er etablerte revir.

Det er fortsatt enkelte større sammenhengende arealer innenfor ulvesonen som ikke har tilhold av etablerte revir. I disse områdene er det mulig å åpne for felling av streifdyr i lisensfellingsperioden, uten å risikere å felle alfadyr fra etablerte revir.

Dette bør skje for; 1) å forebygge skader fra vandrende individer. En stor andel av ulv som gjør skade i beiteprioriterte områder kommer fra Sverige og vandrer gjennom ulvesonen før de kommer til beiteprioriterte områder. Lisensfelling om vinteren (på sporsnø) er langt mer effektiv enn skadefelling på barmark. 2) å forebygge etablering av nye familiegrupper når vi ligger over bestandsmålet 3) å bidra til konfliktredusering i ulvesonen.

4) Politiske føringer

I dagens situasjon, der den norske delen av ulvebestanden ligger godt over bestandsmålet og vokser, betyr de klare politiske føringer som er vedtatt i Stortinget at det må åpnes for felling av ulv innenfor ulvesonen. Vi viser til følgende flertallsmerknad til Innst. 330 S (2015-2016):

«Komiteens flertall vil understreke at når bestandsmålet er nådd skal bestandsregulering iverksettes, og da primært gjennom lisensjakt. Lisensjakt gir lokalsamfunn og rettighetshavere/jegere både et ansvar og en rolle i reguleringen av bestandene som er positiv. Kravet om bestandsregulering gjelder også innenfor sona og uavhengig av at det må foreligge skadepotensial på husdyr og tamrein. Komiteens flertall vil understreke at bestandsmål fastsatt av Stortinget er det klart overordnede vedtak.»

Klima- og miljøminister Ola Elvestuen har gjentatte ganger forsikret om at Stortingets vedtak på dette området vil bli fulgt opp. Det innebærer at vedtaket i klagesaken om lisensfelling av ulv i 2020 må fattes slik at det bringer bestanden ned på det vedtatte bestandsmålet. Det er avgjørende både for tilliten til forvaltningen at de politiske målsettingene på dette området nå etterlevs.

5) **Hjemmelsgrunnlaget er tilstede og kriteriene for felling etter Naturmangfoldlovens § 18 første ledd bokstav b og c er oppfylt**

Sekretariatet har kun vurdert det juridiske grunnlaget for felling av én flokk – Letjennareviret. Her har sekretariatet bl a gått igjennom konsekvensene for de ulike interesser og hensyn som skal vektlegges ved vurdering av grunnlaget for felling etter Naturmangfoldlovens § 18, første ledd bokstav c. Sekretariatet har funnet at disse hensynene samlet sett er av en slik alvorlighetsgrad og varighet for dette éne reviret, at de danner rettslig grunnlag for felling etter Naturmangfoldlovens 18c.

Sekretariatet har imidlertid ikke gjort en tilsvarende vurdering for andre familiegrupper/revir, og har heller ikke gjort noen konkret vurdering av hvor mye Letjenna-reviret skiller seg fra andre revir i forhold til konfliktnivå eller konsekvenser for andre interesser. Dette er en alvorlig mangel ved sekretariatets innstilling.

Stortinget ga ved sin behandling av Prop 63L (2016-2017) klare føringer for hvilke vurderinger som skal legges til grunn for å avgjøre om allmenne offentlige interesser er berørt. Det ikke noe i disse føringene som tilsier at de konkrete vurderingene av hjemmelsgrunnlaget skal gjøres for hver enkelt flokk isolert sett, slik sekretariatet gjør i sin innstilling, og slik Klima- og miljødepartementet har gjort ved sin behandling av klagen på denne type vedtak.

Tvert imot heter det i flertallsmerknadene i Innst 257 L (2016-2017) (vår utheving): *Flertallet mener at dersom **ulvebestanden** virker negativt på den distriktpolitiske målsettingen om å opprettholde en spredt bosetting i Norge, kan det gi hjemmel for uttak. Flertallet vil peke på at en sammensatt vurdering av ulike faktorer må avgjøre om dette vilkåret er oppfylt. Flertallet mener at negativ påvirkning på bl.a. beitenæring, annen næringsvirksomhet, jakt, lokalbefolkningens trygghet og psykososiale forhold av generell karakter, må anses som faktorer som kan oppfylle vilkåret om distriktpolitiske hensyn*

Stortinget er meget tydelige på at det er den samlede belastningen over et større geografisk område, f.eks. hele eller deler av ulvesonen, som skal vurderes, ikke bare belastningen fra én enkelt flokk innenfor en meget begrenset geografi. At sekretariatet ikke har vurdert hjemmelsgrunnlaget for felling ut fra den samlede belastningen ulvebestanden som helhet medfører for distriktpolitiske hensyn innenfor ulvesonen, er etter vårt syn en svært alvorlig mangel ved innstillingen. Vi ser i dag at folks frykt, som nærmest latterliggjøres, reelt sett har påvirket folks bruk av utmarka negativt. Gamle tradisjonelle jaktformer som harejakt og rådyrjakt med losende hund tør ingen bedrive lenger. Svært få, om noen, vil si seg enige i sekretariatets påstand om at det finnes fullverdige alternativer til losende hund. Vi mener at forvaltningen også bryter ett av hovedbudskapene i Bern-konvensjonen

når man behandler folk, kultur og tradisjoner så overfladisk. Dette aspektet må ivaretas og vurderes gjennom klagebehandlingen.

Vi mener at det er grunnlag for å gjøre vedtak om lisensfelling av flere flokker av ulv innenfor ulvesonen, både i medhold av Naturmangfoldlovens § 18 første ledd, bokstav b og bokstav c.

Grunnlaget for felling etter bokstav b er tilstede fordi den samlede størrelsen på ulvebestanden medfører at det skjer store tap av beitedyr innenfor beiteprioriterte områder. I den sammenheng må man se den Skandinaviske ulvebestanden som en helhet. Selv om mange skadegjørende individer vandrer inn fra Sverige, bidrar den kraftige veksten i den norske delen av bestanden også indirekte til dette gjennom utvandrende individer fra norske revir som etablerer seg og yngler i Sverige.

Grunnlaget for felling av flokker i medhold av bestemmelsens bokstav c er tilstede fordi allmenne offentlige interesser er berørt ved at ulvebestanden virker negativt på den distriktpolitiske målsettingen om å opprettholde en spredt bosetting i de mest belastede delene av ulvesonen.

Rovviltnemdene bør legge særlig vekt på hensynet til beitenæringen i beiteprioriterte områder nær ulvesonen. Her er tapene av sau til ulv uakseptabelt høye, og bare en reduksjon i den samlede ulvebestanden kan forebygge at de høye tapstallene fortsetter.

Det bør også vektlegges at grunnlaget for utøvelsen av jakt er vesentlig forringet i de mest utsatte områdene innenfor ulvesonen. Sekretariatet skriver i sin innstilling: «På kommunenivå er det vanskelig å observere klare effekter på avkastningen i elgjakta i Norge». Dette er direkte feil. Sekretariatet må nå snart realitetsorientere seg. Å bruke litt folkelig fornuft ville ha hjulpet dem tidligere. Den tilsier jo at det ikke mulig at en predator som tar ut 120-150 dyr i året, ikke påvirker en elgstamme lokalt. Nå dokumenteres dette også av forskning. Høyskolen i Innlandet har i rapporten «Tildelt sett og felt elg i forhold til ulveforekomst i Norge og Sverige» påvist at utbyttet av elgjakten har gått betydelig ned i områder med høy belastning av ulv over tid. Dette dokumenterer at predasjon fra ulv er en vesentlig årsak til nedgangen i elgbestandene i kommunene i ulvesonen, og at ulvebestanden forringer grunnlaget både for jakt og for verdiskaping basert på elgjakten og elgressursen.

Samlet utgjør disse belastningene etter vårt syn et tilstrekkelig grunnlag for å tillate felling i medhold av Naturmangfoldslovens 18c.

Mvh

Gunnar A Gundersen

Næringspolitisk sjef

(sign)